

Bilag 60.

HANDELSMINISTEREN

Notat vedrørende landbrugets hjemmemarkedspriser.

Ved monopoltilsynets regulering af landbrugets hjemmemarkedspriser søges omkostningsudviklingen opgjort ved hjælp af indeksberegninger. I beregningerne indgår de enkelte omkostningslementer med vægte svarende til deres andel i prisen opgjort ud fra forholdene i effektive landbrug. Under arbejdsomkostningerne indgår et ansat vederlag til landmanden for hans eget fysiske arbejde i bedriften. Vederlaget reguleres i overensstemmelse med udviklingen i landbrugets overenskomstmæssige lønninger. De omkostningsstigninger, der opgøres ved indeksberegningerne, reduceres ved de besparelser, der opnås ved effektivitetsforbedringer i landbruget.

Der foretages ikke en automatisk regulering af fortjenesten efter fastlagte retningslinjer, men ud over ændringerne i produktionsomkostningerne finder der lejlighedsvis en justering sted af landmandens fortjeneste, d. v. s. hans indtægt som driftsleder og forrentningen af landbrugskapitalen. Justeringen af fortjenesten indgår i det skøn, der må udøves, og den har almindeligvis haft form af en oprunding af de beregnede omkostningsstigninger.

Ved anvendelse af reglerne i forslag til lov om priser og avancer vil vederlaget for landmandens eget arbejde ikke blive reguleret, og der vil ikke finde regulering sted af land-

mandens fortjeneste. På den anden side vil der ikke blive foretaget fradrag i beregningerne for effektivitetsforbedringer.

Tænker man sig en stigning i landbrugs-lønningerne (inklusive dyrtidstillæg m. v.) omkring 15 pct., vil det efter de hidtidige beregninger svare til en forhøjelse af hjemmemarkedsprisen for smør med 49 øre pr. kg og en forhøjelse af priserne for kød, flæsk, fjerkræ og æg med godt 17 øre pr. kg. Undlades en regulering af landmandens arbejdsvederlag, og sættes dette til en tredjedel af den samlede arbejdsomkostning, kan pristigningerne beregnes til 33 øre og godt 11 øre pr. kg. Virkningerne af, at landmandens arbejdsvederlag ikke reguleres, er således efter regneeksemplet 16 øre pr. kg for smør og 6 øre pr. kg for kød, flæsk og æg.

Ved beregningerne er der ikke taget hensyn til, at lønstigninger og andre omkostningsstigninger i et vist omfang modvirkes af besparelser ved driftsforbedringer. Disse besparelser kan anslås at have en størrelsesorden omkring 10 øre pr. kg pr. år for smør og 8-9 øre pr. kg pr. år for kød, flæsk og æg. Undlades fradrag for besparelser ved driftsforbedringer, opvejer dette efter et år siden sidste regulering (september 1970) stort set virkningerne af, at landmandens arbejdsvederlag ikke reguleres.